

BONITA OBCE AKO DETERMINANT ROZVOJA**MUNICIPAL CREDITWORTHINESS AS A DETERMINANT OF DEVELOPMENT****PROF. ING. ELENA FIÁRSKA, CSc.****ING. VERONIKA FER ÍKOVÁ**

Katedra verejnej správy a regionálneho rozvoja Národohospodárska fakulta Ekonomická univerzita v Bratislave	Dep. of Public Administration and Reg. Developmnet Faculty of National Economy University of Economics in Bratislava
☒ Dolnozemská cesta 1, 852 35 Bratislava, Slovak Republic E-mail: elena.zarska@euba.sk, veronika.fercikova@gmail.com	

Anotácia

Bonita obce v-eobecne zah a hlavne dobrú kvalitu, vysokú hodnotu alebo povest. Predstavuje zhodnotenie a kumulované vyjadrenie kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov obce a môžeme ju hodnotiť na úrovni celo-tátnej, ve kostnej a územnej. Je tvorená (podmienená) tromi aspektmi ó hospodárením obce pod a rozpo tu, majetkom obce, rozvojovými podmienkami obce. Pri jej stanovení je možné vyufli viacero metód ó naj astej-íe ide o finan nú a majetkovú analýzu. Hodnotenie sa interpretuje na ur itej -kále ó bonita zlá, nízka, problematická, dobrá, vysoká. Bonita má výraznú relevanciu k rozvojovým možnostiam a udržlitate nosti rozvoja, k efektívnosti a stabilite fungovania obce a tieflje východiskom pre komparáciu obcí benchmarkingovým prístupom. Príspevok na základe metodického postupu uplatnenému aj v eskej republike upraveného o výber relevantných ukazovate ov k cie u skúmania a rozvinutého o al-íe ukazovatele analyzuje a hodnotí bonitu 32 vybraných obcí SR. Cie om skúmania je overenie dvoch závislostí: medzi ve kos ou obce a hodnotou bonity; prosperitou územia a hodnotou bonity. Na základe ukazovate ov tvoriacich bonitu je možné hodnotiť aj kapacity obce pre miestny rozvoj.

K ú ové slová

bonita obce, segmenty bonity, miestny rozvoj

Annotation

Creditworthiness of municipality generally consists mainly of good quality, high value or reputation. It is an assessment and cumulative expression of qualitative and quantitative parameters of the municipality and it can be assessed at the national, territorial and size level. It is created (determined) by three aspects - management of the municipality under budget, municipal property and developing conditions of the municipality. During its determination, it is possible to use multiple methods - most often it concerns the financial and equity analysis. The rating is interpreted at a certain scale ó bad, low, problematic, good, high. Creditworthiness has a strong relevance to development opportunities and sustainable development , the efficiency and stable operation of the municipality and also provides the basis for comparing municipal benchmarking approach. The paper based on the methodology applied also in the Czech Republic, amended by the selection of relevant indicators for objective examination and developed by other indicators analyzes evaluates the creditworthiness of the 32 selected municipalities in Slovakia . The aim of the study is to verify the two dependencies: the size of the village and the value of creditworthiness; prosperity of area and value of assessments. Based on the indicators constituting the creditworthiness can also evaluate the capacity of municipalities for local development.

Key words

municipality creditworthiness, segments of creditworthiness, local development

JEL classification: H72, R58

Úvod

Pre miestne rozvojové procesy sa významným aktérom stala obec ako samosprávna územná jednotka disponujúca vlastným majetkom, finančnými zdrojmi, ľudským potenciálom a legislatívne vymedzenými kompetenciami. Túto pozíciu jej dali decentralizačné a demokratizačné procesy, ktorých výsledkom je posilnenie samosprávnej riadenia, čo však predstavuje aj rastúcu zodpovednosť a právomoci spravovania zvereného územia. Zvládnutie danej úlohy je podmienené poznaním základných determinantov, určujúcich schopnosť a možnosť plne zabezpečiť celý rozsah výkonu pri požadovanej kvalite a efektívnosti. Jedným z takýchto determinantov je aj bonita obce. Pre ňu možno vymedziť ako determinant miestneho rozvoja? Bonita hodnotí stav obce na základe kvalitatívnych a kvantitatívnych parametrov, ktoré vyjadrujú a merali finančnú kondíciu obce (finančná bonita), kvalitu manažmentu aktív (majetková bonita) a hodnotia predpoklady rozvoja vo väzbe na vybavenosť obce a na aktivizáciu miestnych potenciálov (rozvojová bonita). Všetky tieto faktory podmieňujú zachovanie rozvoja a dosahovanie (zvyšovanie) konkurencieschopnosti obce.

Ciele a metódy

Cieľom skúmania je na základe zvoleného metodického postupu vykonať bonitu obcí a zhodnotiť dosiahnuté výsledky vo vzťahu k územnej a verejnej úrovni bonity. Pre skúmanie sú stanovené dve hypotézy: 1) *existuje priama závislosť medzi hodnotou bonity a verejnou obce* a 2) *existuje priama závislosť medzi hodnotou bonity a prosperitou územia*. Pre dosiahnutie stanoveného cieľa a overenie hypotéz sú použité viaceré vedecké metódy skúmania. Na základe štúdií zahraničných a domácich zdrojov metódou historicko-logickou a abstrakcie bol špecifikovaný metodický postup s výberom relevantných ukazovateľov pre výpočet jednotlivých segmentov bonity obce a v rámci bodovacej metódy pre hodnotenie jednotlivých ukazovateľov. Metódy analýzy a komparácie umožnili vyhodnotiť obe stanovené závislosti cieľa a skúmania. Objektom skúmania je 32 obcí SR, pričom z každého výberového územného celku sú 4 obce (8 VÚC) a obce reprezentujú jednu zo 4 verejných skupín: do 1000, do 5 000, do 20 000 a nad 20 000 obyvateľov. Súčasne skupina 4 obcí je z jedného okresu VÚC.

Výsledky

Charakteristika bonity obce a spôsob jej merania

Bonita obce je menej rozpracovaná kategóriou. Je jedným z najmladších nástrojov, ktorý ešte neprenikol do bežnej praxe a šlovníka obce. Niekedy je stotožňovaná s ratingom obce, ktorý je známejší, používanější nástroj na hodnotiaci schopnosť uhrádzať svoje záväzky v krátkodobom a dlhodobom horizonte, je určitou mierou solventnosti a dôveryhodnosti obce. Jeho význam treba vidieť v prvom rade v podobe (marketingového) nástroja zameraného na potenciálnych investorov a na udržanie si existujúcich podnikateľov, no má svoju hodnotu aj ako informačný nástroj pre potenciálnych obyvateľov. Nezanedbateľná je jeho úloha politického nástroja predstaviteľov miest a obcí v predvolebnom období pri znovu uchádzaní sa o volené posty. Bonita obce je obsahovo širšie koncipovaná, umožní uje hodnotiť komplexne situáciu obce na základe troch jej súastí: finančnej bonity, majetkovej a rozvojovej bonity. Jednou z komplexnejších štúdií o bonite je práca autorov Halásek a kol. (2002). Táto štúdia v podmienkach ČR bola základom rozsiahlejšieho výskumu autorov Halásek a kol. (2005). Obe štúdie motivovali výskum prezentovaný v príspevku. Na súbore vybraných 32 obcí sa realizoval výpočet bonity obce. Hodnota celkovej bonity je súčtom hodnot finančnej, majetkovej a rozvojovej bonity. Každý segment bonity umožní uje na báze použitých ukazovateľov vypovedať o slabých miestach, rezervách, ale aj silných stránkach, ktoré treba obcou udržať. Ukazovatele sú zvolené tak, aby ufl svojou konštrukciou hodnotili efektívnosť narábania s finančnými prostriedkami finančnou silou a kapacitou obce (Fiárska a kol., 2007; Peková, 2011) a

vyuffívania a zhodnocovanie majetku (Papúncová a Baláflvová, 2006). Vybrané ukazovatele a ich výpo et je v tabu ke 1.

Tab. 1: Ukazovatele finan nej a majetkovej bonity

Ukazovate pre finan nú bonitu	Výpo et
Da ová sila	da ové príjmy/obyvate *
Finan ná sila	(da ové príjmy + beflné granty a transfery)/obyvate
Miera sebesta nosti (príjmov) 1	vlastné príjmy/celkové príjmy
Miera sebesta nosti (príjmov) 2	(vlastné príjmy+beflné granty a transfery)/celkové príjmy
Miera samofinancovania	vlastné príjmy/beflné výdavky
Dlhová kapacita	beflné príjmy/(beflné výdavky + splácanie úverov)
Ukazovate pre majetkovú bonitu	Výpo et
hrubá majetková sila obce	Celková hodnota majetku/obyvate
istá majetková sila obce	(celková hodnota majetku -záväzky**)/obyvate
hrubý príjmový efekt majetku	vlastné príjmy/ celková hodnota majetku
istý príjmový efekt majetku	príjmy z majetku***/ celková hodnota majetku
reproduk ná schopnos obce	kapitálové príjmy/ celková hodnota majetku
reproduk ná sila obce	kapitálové výdavky/ celková hodnota majetku

*Po et obyvate ov k 1.1. príslu-ného roka

**záväzky = (krátkodobé + dlhodobé +bankové úvery a výpomoci) INEKO (Datacentrum MF SR)

*** príjmy z majetku = príjmy z podnikania + príjmy z vlastníctva majetku (prenájmy)

Zdroje pre výpo ty: MF SR (INEKO), závere né ú ty, rozpo ty, výro né správy 32 miest a obcí SR

Výpo et finan nej a majetkovej bonity sa realizoval na týchto 12 ukazovate ov, ktoré boli vypo ítané pre roky 2010,2011 a 2012, z nich sa urobil aritmetický priemer a kaflký ukazovate obce bol reprezentovaný týmto priemerom. Pre stanovenie bonity bolo potrebné prideli bodové hodnotenie na základe tabu ky 2. Metodika je závislá od toho, i sa po íta bonita na územnej alebo ve kostnej úrovni (vi nífl-ie).

Tab. 2: Bodové hodnotenie odchýliek od strednej úrovne

-5	menej nefl 50% priemeru územia
-4	50% - 59% priemeru územia
-3	60% - 69% priemeru územia
-2	70% - 79% priemeru územia
-1	80% - 89% priemeru územia
	90% - 99% priemeru územia
0	priemer území
	100% - 109% priemeru územia
1	110% - 119% priemeru územia
2	120% - 129% priemeru územia
3	130% - 139% priemeru územia
4	140% - 149% priemeru územia
5	viac nefl 150% priemeru územia

Zdroj: Halásek , Birner, Legátová 2005, s. 21

Pre hodnotenie rozvojovej bonity boli vybrané ukazovatele, s ktorými narábala eských autorov-túdia z roku 2005 s úpravami a doplnením o al-ie, ktoré sú relevantné pre hodnotenie podmienok rozvoja. In-piráciou mohla by aj -túdia šCreditworthiness-Handbook-for-Municipalities, tá v-ak kládlá dôraz na ukazovatele vonkaj-ej bonity vrátane demografického vývoja. Vybraných 10 ukazovate ov (tabu ka 3) zodpovedá v podmienkach SR vlastným kompetenciám obcí (vnútorná bonita) a druhá skupina ukazovate ov (vonkaj-ia bonita) preneseným kompetenciám, resp. hodnotí vybavenos , ktorú obce môflu len iasto ne ovplyv ova (spolu so -tátnou správou), resp. vytvára podmienky a iniciova s al-ími aktérmi v území.

Tab. 3: Ukazovatele rozvojovej bonity

	Ukazovate	Zlofkky ukazovate a	Bodová hodnota	
Vnútoraná rozvojová bonita	Územný plán	Existuje vôbec?	1 b.	
		Je aktuálny? (nemá viac ako 5r alebo nie je potrebné ho mení)	2 b.	
	Strategické dokumenty	ko ko?	1 ak PHSR max 5 ak aj iné b.	
	Spolupráca s inými subjektmi na rozvoji	Existuje spolupráca s obcami (reálne dokumenty)?	1 b. za projekt, max. 5 b.	
		Existuje spolupráca s podnikate mi (reálne projekty, aktivity)?-klástre (vínne cesty, kúpe ný klaster, priemyselny park, podnikate ský inkubátor, MASky,	1 b. za projekt, max. 5 b.	
	fiadosti o projekty	Úspe-né fiadosti o dotácie (po as 3 rokov)	1 b. za projekt, max 5 b.	
	Významná zna ka (branding)	Napr. Osrblié ó biatlon	1 b. max 3 body (pod a významnosti)	
Vonkaj-ia rozvojová bonita	Vybavenos technickou infra-truktúrou	Vodovod	1 b.	
		Kanalizácia napojená na OV	3 b.	
		Plynifikácia	2 b.	
	Vybavenos sociálnou infra-truktúrou	Materská -kola	1 b.	
		Základná -kola (1. stupe)	1 b.	
		Základná -kola (2. stupe)	2 b.	
		Zdravotné zariadenie ambulantné	1b. max 5b.	
		zdravotné zariadenie pobytové - ro né	1b. max 5b.	
		zdravotné zariadenie pobytové - týfdenne	1b. max 5b.	
		Zdravotné zariadenie terénne	1b. max 5b.	
	Kultúrna vybavenos	kultúrny dom, kino, divadlo	1 b. za každé zariadenie max 3b.	
	Významné podniky	Podniky s viac ako 10 zamestnancami	1 bod za podnik, max. 5 b.	
	Dopravná poloha	vzdialenos od krajského mesta (v min.)	do 15 minút + 3 body	
			do 30 minút + 2 body	
		do 45 minút + 1 bod		
		do 60 minút 0 bodov		
		do 90minút ó 3 body		
		do 120 minút ó 5 bodov		
	Bonus za fletznicu (funk nú tra)	1b.		

Zdroje pre výpo ty: územné plány, PHSR, webové stránky miest a obcí, www.mapy.sk, www.vsportal.sk

Zdroj: spracované pod a Halásek ó Birner ó Legátová 2005, s. 33 + doplnené autorkami

Hodnotenie bonity na územnej úrovni a overenie prvej hypotézy

Porovnávanie a hodnotenie bonity obce v územnom celku (okrese) je možné realizovať po výpo te priemernej hodnoty bonity okresu. Táto sa vypo íta pre jednotlivé sú asti (finan nú, majetkovú a rozvojovú) na základe hodnôt ukazovate ov obcí. Pre každý ukazovate (22 ukazovate ov) sa vypo íta priemerná hodnota (vypo ítaním priemeru za 4 obce reprezentujúce okres) a s touto hodnotou je porovnávaná hodnota ukazovate a obce s pridelením bodov na základe tabu ky 3. Získané body sa s ítajú pre jednotlivé bonity. Sú et finan nej, majetkovej a rozvojovej bonity tvorí celkovú hodnotu bonity obce. Pri výpo te je možné niektoré ukazovatele, resp. niektorú z bonít bonifikovať vy—ou váhu alebo aj váhu znížiť . V uvádzanom prístupe je znížená váha rozvojovej bonity na 0,6, aby 10 ukazovate ov rozvojovej bonity bolo vo váhe so 6 ukazovate mi finan nej a aj majetkovej bonity. Z hodnôt celkovej bonity sa urobí poradie.

Tab. 4: Územná bonita obcí

kraj	okres	ve kostná skupina*	obec/mesto	Finan ná bonita	Majetková bonita	Rozvojová bonita**	Celková bonita	Poradie
Bratislavský	Pezinok	do 1 000	Dubová	4	10	-13,2	0,8	3
		do 5 000	Slovenský Grob	-4	-14	-4,8	-22,8	4
		do 20 000	Modra	3	-5	8,4	6,4	2
		nad 20 000	Pezinok	0	-2	10,8	8,8	1
Trnavský	Senica	do 1 000	Plavecký Peter	8	4	-16,2	-4,2	2
		do 5 000	Jablonica	-3	-13	-6	-22	4
		do 20 000	TM-tín-Stráffe	-1	6	-9,6	-4,6	3
		nad 20 000	Senica	-1	5	14,4	18,4	1
filinský	Liptovský Mikulá-	do 1 000	Be adiková	-6	-14	-15	-35	4
		do 5 000	Vaflec	0	7	-16,8	-9,8	3
		do 20 000	Dolný Kubín	2	0	8,4	10,4	2
		nad 20 000	Liptov. Mikulá-	3	3	20,4	26,4	1
Nitriansky	Nové Zámky	do 1 000	Podhájska	7	16	-10,2	12,8	1
		do 5 000	Palárikovo	-13	-4	3,6	-13,4	4
		do 20 000	TM-turovo	6	-10	5,4	1,4	3
		nad 20 000	Nové Zámky	2	-6	10,8	6,8	2
Tren ianský	Prievidza	do 1 000	Kocurany	-5	21	-13,8	2,2	2
		do 5 000	Bojnice	-1	-5	3,6	-2,4	3
		do 20 000	Handlová	-2	-6	10,8	2,8	1
		nad 20 000	Prievidza	2	-17	3,6	-11,4	4
Banskobystrický	Brezno	do 1 000	Horná Lehota	10	-9	-10,8	-9,8	3
		do 5 000	He pa	-7	3	0	-4	2
		do 20 000	ierny Balog	0	-9	-9,6	-18,6	4
		nad 20 000	Brezno	-2	-1	11,4	8,4	1
Prešovský	Poprad	do 1 000	Gerlachov	-5	-14	-5,4	-24,4	4
		do 5 000	Vysoké Tatry	8	-3	6,6	11,6	1
		do 20 000	Svit	-5	5	-1,2	-1,2	3
		nad 20 000	Poprad	5	-5	8,4	8,4	2
Košický	Trebíšov	do 1 000	Ve ké Ozorovce	0	-2	-16,2	-18,2	3
		do 5 000	ierna nad Tisou	0	-15	-7,8	-22,8	4
		do 20 000	Se ovce	2	7	8,4	17,4	2
		nad 20 000	Trebíšov	2	10	21,6	33,6	1

*ve kostné skupiny sú vytvorené na základe po tu obyvate ov

**rozvojová bonita je po ítaná na základe 10 ukazovate ov a jej váha bolo znížená koeficientom 0,6 na úroveň váhy finan nej a majetkovej, ktoré sú po ítané na základe 6 ukazovate ov.

Zdroj: vlastné spracovanie

Na základe dosiahnutých výsledkov a poradí obcí (Tabu ka 4) je mofné kon-tatova , fle hypotéza 1 š existuje priama závislos medzi hodnotou bonity a ve kos ou obceō sa potvrdila len iasto ne. V piatich okresoch má najvy—iu bonitu najvä —ie (okresné) mesto, no v troch okresoch tomu tak nie je. V okrese Nové Zámky reprezentujúceho Nitriansky kraj dosiahla najvy—iu hodnotu obec Podhájska (známa termálnou vodou), ktorá má z obcí okresu najvy—iu finan nú aj majetkovú bonitu a je treba kon-tatova , fle kúpalisko aj s viacerými obsluhými a ubytovacími zariadeniami je v obecnom vlastníctve, ifle je tu dobré zhodnocovanie a manaflment majetku. V okrese Prievidza Tren ianskeho kraja má najvy—iu hodnotu mesto Handlová a okresné mesto Prievidza je afl na 4. mieste, na ktoré ho stiahla majetková bonita. Hypotéze nezodpovedá ani situácia v okrese Poprad za Prešovský kraj, kde ve kos ou afl tretie mesto Vysoké Tatry má najvy—iu bonitu, o dosiahlo vy—ou finan nou bonitou ako okresné mesto Poprad. Výsledky dokumentujú e-te jednu skuto nos , fle

v dvoch okresov ó Liptovský Mikulá– a Poprad má najmen–ia obec (do 1 000 obyvate ov) najhor–iu hodnotu bonity (Be adiková a Gerlachov), pri om v–etky hodnoty ich bonít sú záporné.

Hodnotenie bonity na ve kostnej úrovni a overenie druhej hypotézy

Porovnávanie a hodnotenie bonity obcí v rovnakej ve kostnej skupine tzv. ve kostná bonita predstavuje korektnej–í prístup, pretože obce rovnakej ve kostnej skupiny zdie ajú viacero podobných znakov ó mechanizmy financovania obcí (podielové dane, dotácie) majú vä –inou zabudované ve kostné kritériá, resp. kritérium je počet obyvate ov, tiefl da ové systémy sú kodifikované od po tu obyvate ov (sadza dane z nehnute ností), ako aj hodnota (cena, nájom) nehnute ností sa odvíja od ve kosti obce, podobným znakom je ve akrát infra–truktúrna poddimenzovanos malých obcí, ve kos rozpo tu determinujúca možnos prijímania úverov, grantov a pod.

Výpo et základu pre stanovenie bonity obce pod a ve kostných skupín je analogický s predchádzajúcim postupom, no v tomto prípade základ pre výpo ty jednotlivých bonít sú priemerované hodnoty 22 ukazovate ov obcí jednej ve kostnej skupiny (8 obcí), kde pre kaflký ukazovate sa vypo íta priemerná hodnota a tá je postupne pod a jednotlivých ukazovate ov porovnávaná odchýlkou od strednej úrovne a pod a percentuálnej ve kosti tejto odchýlky sa prideli príslu–ný počet bodov (tabu ka 3). Na základe hodnôt finan nej, majetkovej a rozvojovej bonity sa vypo íta celková bonita a priradí poradie (vi tabu ka 5).

Bonita vo ve kostných skupinách umofl uje obciam/mestám sa identifikova v rámci svojej skupiny, nielen zhodnotí svoju pozíciu, ale vidie aj ktorá sú as bonity špôsobilao získané poradie a kde treba upriami pozornos v al–ej innosti. Prezentované výsledky ukazujú, fle najvy–ie bonity vo svojej ve kostnej skupine dosiahli ó Podhájska, Vysoké Tatry, Svit a Poprad. Obec Podhájska a mesto Vysoké Tatry mali najvy–iu bonitu aj v rámci svojho územia okresu, o sved í o tom, fle dobre manaflujú svoje finan né prostriedky a majetok a zhodnocujú svoj rozvojový potenciál. V súvislosti s druhou hypotézou š *existuje priama závislos medzi hodnotou bonity a prosperitou územiao*, ak by sme prosperitu územia (vy–ieho územného celku) odvíjali od hodnôt HDP na obyvate a, miery nezamestnanosti, hustoty podnikate skej aktivity, miery sociálnej odkázanosti apod. a dali do vz ahu k poradiu obcí/miest na základe celkovej bonity v tabu ke 5, tak je možné kon–tatova , fle sa hypotéza nepotvrdila (najniž–í sú et poradí majú obce Pre–ovského kraja, potom nasledujú Tren ianskeho kraja a Nitrianskeho, pri om obce Bratislavského a Banskobystrického kraja majú rovnaký sú et poradí na –tvrtom afl piatom mieste a na poslednom mieste sú obce Ko–ického kraja. V hodnotení sociálno ékonomickej úrovne je pritom Bratislavský kraj na prvom mieste a na druhom konci poradia sú okrem Ko–ického kraja aj kraj Pre–ovský a Banskobystrický. Kon–tatovanie sa opiera o údaje základných charakteristík regiónov ^{TM} štatistického úradu SR.

Tab. 5: Ve kostná bonita obcí

Ve kostná skupina*	Obec/mesto	Finan ná bonita	Majetková bonita	Rozvojová bonita**	Celková bonita	Poradie
do 1000	Dubová	1	1	4	6	4
	Plavecký Peter	1	4	1	6	4
	Be adiková	-9	-17	-7	-33	7
	Podhájska	1	8	9	18	1
	Kocurany	-5	19	-5	9	2
	Horná Lehota	8	-13	13	8	3
	Gerlachov	-1	-13	-4	-18	5
	Ve ké Ozorovce	-3	-3	-16	-22	6
do 5 000	Slovenský Grob	0	-16	1	-15	4
	Jablonica	0	-12	-6	-18	6
	Vaflec	2	-4	-20	-22	7
	Palárikovo	-10	-11	4	-17	5
	Bojnice	-1	2	9	10	2
	He pa	-6	0	9	3	3
	Vysoké Tatry	14	4	10	28	1
	iena nad Tisou	2	-13	-14	-25	8
do 20 000	Modra	4	-2	-1	1	3
	TM-tín-Stráffe	-1	7	-19	-13	6
	Dolný Kubín	1	-8	5	-2	4
	TMúrovo	2	-9	8	1	3
	Handlová	1	0	13	14	2
	ierny Balog	-1	-7	-10	-18	7
	Svit	1	18	4	23	1
	Se ovce	-1	3	-8	-6	5
nad 20 000	Pezinok	-1	-6	-5	-12	5
	Senica	-2	13	4	15	2
	Liptov. Mikulá-	2	-1	4	5	3
	Nové Zámky	-2	-7	-3	-12	5
	Prievidza	1	-16	-1	-16	6
	Brezno	-3	6	2	5	3
	Poprad	9	8	4	21	1
	Trebi-ov	-2	6	-1	3	4

*ve kostné skupiny sú vytvorené na základe po tu obyvate ov

**rozvojová bonita je po ítaná na základe 10 ukazovate ov a jej váha bolo znížená koeficientom 0,6 na úroveň váhy finan nej a majetkovej, ktoré sú po ítané na základe 6 ukazovate ov.

Zdroj: vlastné spracovanie

Výsledky prezentované v tabu kách 4 a 5 umofl ujú formulova nieko ko iastkových záverov:

- najlepšie hodnoty bonity dosahovali obce pod a ukazovate ov finan nej bonity,
- najhoršie výsledky mali obce do 1 000 obyvate ov v rozvojovej bonite, o vyplýva jednak z ich infra-ruktúrnej poddimenzovanosti a zlou dopravnou polohou (vonkajšia bonita), o v-ak možno aj v podmienkach malých obcí (iasto ne) kompenzova zlep-ením hodnôt vnútornej rozvojovej bonity,
- ve kos obce nemusí by determinant ve kosti bonity ó závislos sa potvrdila len u kategórie obcí nad 20 000 obyvate ov, ktorú reprezentovali okresné mestá ó tie sú ufl dlhé obdobie spádovými mestami, administratívnymi centrami s koncentráciou ekonomických aktivít a dobrou dopravnou dostupnos ou ó pozície ostatných obcí sa môflu odvíja od schopnosti a kvality vyuffňovania (zhodnocovania) svojich potenciálov, ím šmaléõ nemusí by nížke alebo zlé,
- dve vybrané obce ó Podhájska a Vysoké Tatry dosiahli najvyšiu bonitu tak v území ako aj vo svojej ve kostnej skupine, o pre ostatné obce môfle predstavova ur itý benchmark pre porovnávanie,
- nepreukázala sa ani závislos hodnôt bonity obce od prosperity územia kraja (sociálno-ekonomickkej úrovne), o je dané ukazovate mi, z ktorých sa bonita po íta. Vybraný súbor 22

ukazovate ov šnie je citlivýõ na ekonomické a sociálne charakteristiky územia (produkt nos , nezamestnanos , sociálna odkázanos , ...),ale hodnotí kvalitu a efektívno fungovania obce.

Záver

Prezentovaný výskum je realizovaný na súbore 32 obcí SR, ktoré nepredstavujú reprezentatívnu vzorku, o podmie uje aj relevantnos niektorých záverov. Predstavuje v-ak dobré východisko pre al-ie analýzy, resp. aj formulovania odporú aní pre hodnotenie kvality a efektívnosti fungovania obcí. Dosiahnutá bonita obcí môfle slúffi pre predstavite ov vybraných obcí ako hodnotiaci nástroj, z ktorého je moľné odvodi slabé miesta v narábaní s finan nými prostriedkami, vyuffívání majetku ako aj elimináciou nedostatov vnútorných a vonkaj-ích predpokladov zvy-ova svoju konkurencieschopnos a zachováva udrflate ný rozvoj. Porovnávanie svojich hodnôt bonity, resp. ukazovate ov, ktoré ju tvoria, s inými obcami umofl uje implementova šnajlep-iu praxõ v prospech svojich ob anov. Z tohto poh adu je bonita obce hodnotiacim nástrojom aj pre ob ana, pretofle mu umofl uje vidie pozíciu svojej obce ako výsledok kvality práce ním volených zástupcov.

Literatúra

- [1] HALÁSEK, D., PILNÝ, J., TOMÁNEK, P., (2002). *Ur ovaní bonity obcí*. Ostrava: Vysoká -kola bánska ó Technická univerzita. ISBN 80-248-0159-0
- [2] HALÁSEK, D., BINER, J., LEGÁTOVÁ, J., (2005). *P ípadová studie ó Ekonomický potenciál obcí*. P erov óBrno: Ministerstvo pro místní rozvoj R ó WB 29-04.
- [3] *Handbook for municipalities.*, (2009). [online]. Dostupné z: <<http://www.ppiaf.org/sites/ppiaf.org/files/publication/Creditworthiness-Handbook-for-Municipalities.pdf>>.
- [4] Network od Associations of Local Authorities of South-East Europe. *Guidelines on Local Government Borrowing and Recent Developments in South East Europe*. [online]. Dostupné z: <http://www.nalas.eu/borrowing/4_1.html>.
- [5] PAPCÚNOVÁ, V. , BALÁfiOVÁ, E., (2006). *Majetok obcí*. Nitra: Slovenská akadémia. po nohospodárskych vied. ISBN 80- 89162-19-3
- [6] PEKOVÁ, J., (2011). *Finance územní samosprávy*. Praha: Wolters Kluwer. ISBN 978-80-7357-614-1.
- [7] fiÁRSKA, E. A KOL., (2007). *Komunálna ekonomika a politika*. Bratislava : Vydavate stvo Ekonóm. ISBN 978-80-225-2293-9.

Príspevok bol spracovaný v rámci grantu VEGA .1/1319/12 Optimálna samosprávna jednotka ó kompetentný aktér a efektívny správca veci verejných.